

Economische betekenis van de wielersport

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Onderzoeksaanpak	3
Analyse bestedingen	
<i>Bestedingen aan fietsen</i>	6
<i>Bestedingen aan fietsaccessoires</i>	7
<i>Bestedingen aan fietstochten</i>	8
<i>Bestedingen aan lidmaatschappen en abonnementen</i>	10
<i>Bestedingen aan fietsinfrastructuur</i>	12
<i>Overige bestedingen</i>	14
Totaalbeeld wielersporteconomie	15
Bijlagen	
<i>Gebruikte informatiebronnen</i>	17
<i>Geraadpleegde experts</i>	18

Inleiding

Volgens de *Nederlandse Wielersportmonitor 2014* zijn er in ons land naar schatting 815.000 *sportieve fietsers**. Deze populatie loopt uiteen van incidentele, sportieve fietsers tot fanatieke, competitieve wielrenners en mountainbikers die meerdere keren per week intensief trainen om hun sport op hoog niveau te beoefenen. Hiertussen zit een grote groep wielersporters die regelmatig alleen of in groepsverband op de fiets stappen voor trainingsritjes en toertochten.

Sportieve fietsers besteden aanzienlijke bedragen aan hun sportbeleving. Dat begint uiteraard met de aanschaf van een fiets, waarbij de grens van duizend euro al snel wordt gepasseerd. Daarbij komen nog wielerkleding, -schoenen en accessoires (zonnebrillen, fietscomputers, rollerbanken, etc). Omdat de gemiddelde wielersporter bovendien behoorlijk trendgevoelig is is er sprake van regelmatige herhalingsaankopen. Een deel van de wielersporters is lid van een wielervereniging. Velen lezen speciale wielermagazines.

De sportieve fietsers zijn daarnaast jaarlijks goed voor miljoenen trainingsritten, toertochten en wedstrijden. Daarbij horen ontelbare mueslirepen, energiedrankjes en kopjes koffie. Grote toertochten genereren honderden overnachtingen van deelnemers die tijdig aan de start willen verschijnen. Kortom, de sportieve fietsers vormen de motor van een serieuze wielersporteconomie.

• Hieronder worden verstaan: 'Personen van 18 jaar en ouder die 12 keer per jaar of vaker aan wielrennen, mountainbiken of trektochten op de fiets doen en deze activiteiten beoefenen op een sportieve fiets (wielrenfiets, mountainbike, trekkingfiets of ander type sportieve fiets)'. Het (semi)professionele wielrennen wordt niet gerekend tot het sportieve fietsen.

Inleiding (2)

De NTFU heeft onderzoek laten doen naar de omvang van de wielersport economie. De centrale vraag daarbij luidde:

Hoe groot zijn de jaarlijkse bestedingen die samenhangen met het sportieve fietsen?

Deze rapportage bevat de uitkomsten van het onderzoek en het antwoord op deze vraag. Bij het onderzoek zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De sportieve fietsers staan centraal.
- Daarbij geldt de eerder genoemde definitie: personen van 18 jaar en ouder die 12 keer per jaar of vaker aan wielrennen, mountainbiken of trektochten op de fiets doen en deze activiteiten beoefenen op een sportieve fiets (wielrenfiets, mountainbike, trekkingfiets of ander type sportieve fiets);
- De wielersport omvat daarmee zowel de (ongeorganiseerde) recreatiesport als de (georganiseerde) breedtesport en de (amateur) wedstrijdsport;
- De (semi)professionele wielersport wordt buiten beschouwing gelaten;
- De inschatting van de omvang van de wielersport economie is gebaseerd op de analyse van concrete geldstromen. De inzet van de vele vrijwilligers binnen de wielersport is daarom niet meegenomen in de analyse.
- Ook de export van Nederlandse bedrijven die actief zijn op de internationale wielersportmarkt valt buiten de scope van het onderzoek.

Onderzoeksaanpak

Om de centrale vraag te beantwoorden is bij dit onderzoek informatie verzameld over zowel de vraag- als de aanbodzijde van de wielersportmarkt. De vraagzijde wordt daarbij gevormd door de wielersporter en zijn of haar wensen en behoeftes. De aanbodzijde bestaat uit partijen die met producten en diensten op deze vraag inspelen. De focus van het onderzoek lag nadrukkelijk op de vraagzijde, mede omdat hierover vanuit eerdere onderzoeken meer en betere inzichten en data beschikbaar waren.*

Naast de bestaande informatiebronnen is gebruik gemaakt van een schriftelijke enquête (n=42). Deze was gericht op een drietal groepen binnen de wielersportmarkt: 1) organisatoren van toertochten, 2) de fietsdetailhandel en 3) 'overige organisaties', waaronder o.a. producenten van fietsen en fietsaccessoires, belangenorganisaties, organisaties betrokken bij de aanleg en ontwikkeling van fietsinfrastructuur, en uitgevers van wielermagazines. Een derde van de benaderde organisaties heeft de enquête ingevuld en geretourneerd. Vooral toertochtorganisatoren hebben ruimhartig hun medewerking verleend. De producenten van fietsen en fietsaccessoires bleken hiertoe niet bereid.

De inschatting van omvang van de Nederlandse wielersport economie is vooral gebaseerd op eerder onderzoek naar de bestedingen van de wielersporter (vraagzijde). De inzichten uit de enquête (aanbodzijde) zijn gebruikt als toetsing (waar mogelijk) en aanvulling (waar nodig).

* Cijfers van het CBS over de aanbodzijde bleken zeer summier, gedateerd en niet toe te spitsen op de doelgroep.

Onderzoeksaanpak (2)

De aan de wielersport gerelateerde bestedingen zijn voor de analyse geclusterd rond een aantal thema's of deelmarkten. Het betreft de volgende deelmarkten:

- Fietsen
- Fietsaccessoires waaronder o.a.: onderdelen, kleding, helm, etc. (alles behalve de fiets)
- Fietstochten waaronder o.a.: georganiseerde fietstochten, inclusief reis en verblijf
- Lidmaatschappen & abonnementen waaronder: wielerverenigingen, NTFU, KNWU, wielermagazines
- Fietsinfrastructuur uitsluitend MTB-tracks

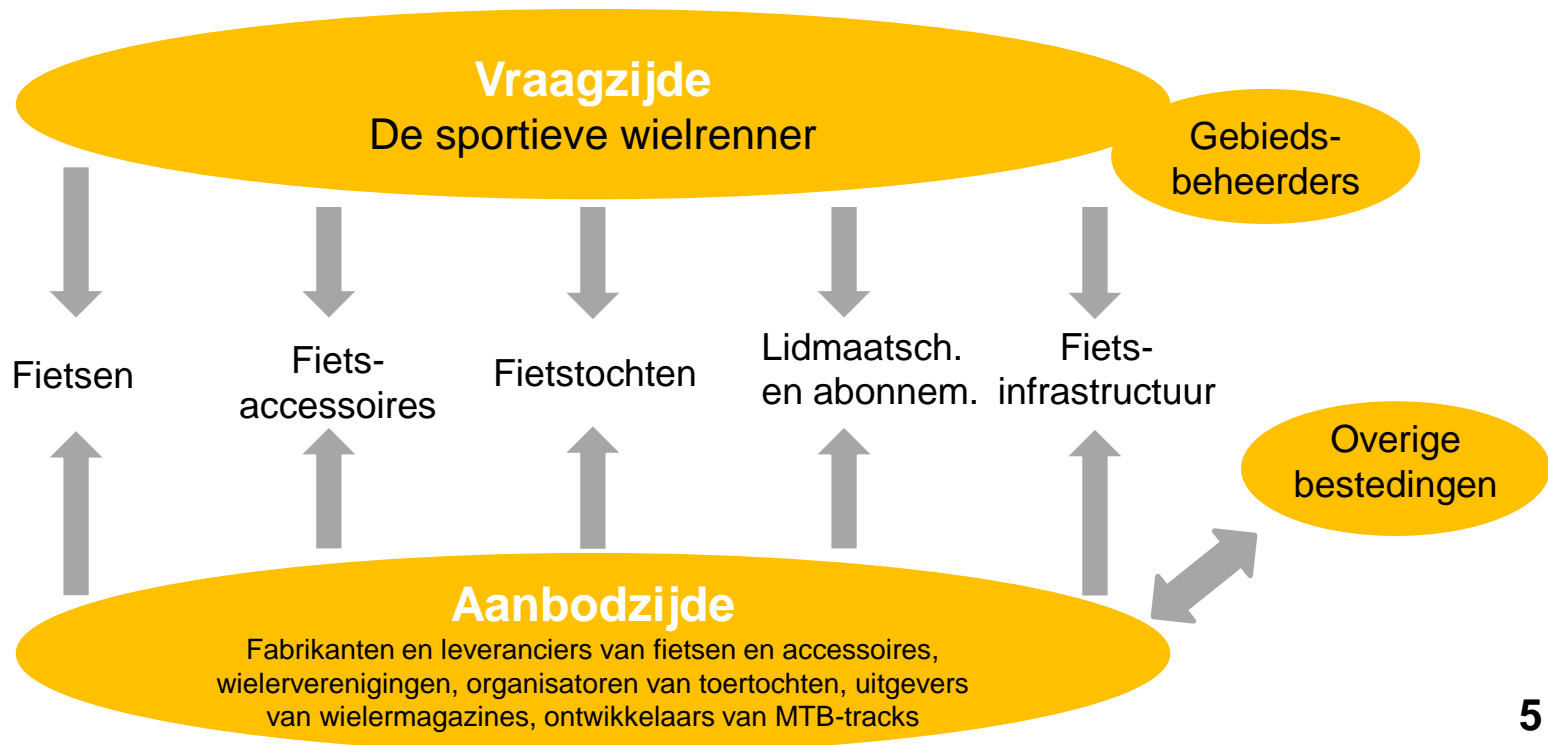
Voor wat betreft de fietsinfrastructuur gelden twee aanvullend opmerkingen. In de eerste plaats iets over de afbakening. De relevante fietsinfrastructuur bestaat uit de openbare rijweg, fietspaden en MTB-tracks. Voor de eerste twee geldt dat deze mede worden benut door wielersporters. Een deel van de aanleg- en onderhoudsuitgaven zou dus kunnen worden toegerekend aan de wielersporteconomie. Dit vereist echter een arbitraire toedeling van enorme bedragen. In dit onderzoek is er voorzichtigheidshalve voor gekozen dit aspect volledig buiten de analyse te houden en uitsluitend de aanleg- en onderhoudsuitgaven van MTB-tracks mee te nemen. Op het onderwerp 'infrastructuur' is er dus sprake van een zeer conservatieve inschatting van de jaarlijkse bestedingen.

In de tweede plaats iets over de actoren. De uitgaven (bestedingen) voor aanleg en onderhoud van MTB-tracks zijn in de regel niet rechtstreeks afkomstig van de wielersporter, maar van wielerverenigingen of van gebiedsbeheerders zoals gemeenten of Staatsbosbeheer. 4

Onderzoeksaanpak (3)

Tot slot onderscheiden we binnen de wielersporteconomie nog ‘overige bestedingen’ vanuit andere partijen dan de wielersporters. Bijvoorbeeld bestedingen vanuit wielerverenigingen, sportbonden, belangenorganisaties en brancheverenigingen, voor zover deze bestedingen worden gefinancierd uit andere bronnen dan de contributies van en aankopen door wielersporters.

Bestedingen aan fietsen

De aanschaf van een fiets neemt een vooraanstaande plaats in binnen het bestedingspatroon van wielersporters. Een aanzienlijk deel van de wielersporters beschikt bovendien over meer dan één sportieve fiets*.

In de *Wielersportmonitor 2014* zijn diverse aspecten van de fietsaanschaf gedetailleerd onderzocht en beschreven. Zo blijkt ruim vijftig procent van de aangeschafte racefietsen en mountainbikes tussen de € 500 en € 1.500 te kosten. Tien procent van de gekochte racefietsen was duurder dan € 2.500. Voor mountainbikes ging het om zes procent. In z'n algemeenheid geldt: hoe fanatieker de wielersporter, hoe duurder zijn of haar fiets**.

Wielersporters blijken gemiddeld om de 6-9 jaar hun fiets vervangen. Mountainbikes worden sneller vervangen dan racefietsen.

Op basis van de inzichten uit de *Wielersportmonitor 2014* kan worden vastgesteld dat de 815.000 wielersporters gezamenlijk beschikken over een kleine 1,4 miljoen sportieve fietsen. Met behulp van de inzichten over gemiddelde prijs en levensduur kan worden vastgesteld dat **wielersporters jaarlijks zo'n 175.000 sportieve fietsen aanschaffen en daaraan samen zo'n € 183 miljoen besteden.**

* Onder een sportieve fiets wordt verstaan: racefiets, mountainbike, trekkingfiets en andersoortige sportieve fietsen. Stadsfietsen en e-bikes vallen buiten de definitie.

** Zo geven NTFU-leden gemiddeld € 1.700 uit bij hun fietsaankoop t.o.v. het algemeen gemiddelde van € 1.215

Bestedingen aan fietsaccessoires

Naast een fiets schaffen wielersporters een scala aan accessoires aan om hun sport te kunnen beoefenen. Hierbij gaat het om noodzakelijke items als fietsonderdelen, wielerkleding, wielerschoenen en een helm, maar ook om bijkomende zaken als fietscomputers, hartslagmeters, rollerbanken, fietsdragers (voor op de auto) etc.

Uit het *Marktonderzoek NTFU (2012)* bleek dat wielersporters per persoon jaarlijks ruim € 400 uitgaven aan wielersaccessoires. Binnen dit onderzoek was echter sprake van een oververtegenwoordiging van meer fanatieke wielersporters die normaliter ook een bovengemiddeld bestedingspatroon hebben. Gecorrigeerd voor dit effect geldt voor de volledige wielersporterspopulatie een gemiddelde jaarlijkse besteding van € 240.

Op basis van dit gemiddelde stellen wij vast dat de **wielersporters jaarlijks zo'n € 196 miljoen besteden bij de aanschaf van fietsaccessoires.**

Bestedingen aan fietstochten

De sportieve fietser neemt regelmatig deel aan georganiseerde fietstochten. Het aanbod van dergelijke tochten is dan ook enorm en loopt uiteen van lokale tochtjes van 20-50 kilometer met enkele tientallen deelnemers tot grootschalige tochten met internationale aantrekkingskracht en 10.000-15.000 deelnemers. Op de website van de NTFU zijn alleen al voor 2014 ruim 3.000 toertochten verzameld. Dit is geen uitputtend overzicht.

Een volledig inzicht in de deelnemersaantallen ontbreekt. Daarom is met behulp van experts een inschatting gemaakt van de bestedingen die wielersporters doen rond fietstochten waaraan zij deelnemen. Die bestedingen kunnen betrekking hebben op o.a. vervoer van en naar de startlocatie, inschrijfgeld, consumpties onderweg, souvenirs en in sommige gevallen ook overnachtingen. Zo kiezen velen ervoor om bij langere tochten, waarbij de deelnemers vaak vroeg starten, in de buurt van de startlocatie te overnachten. Ook wanneer het meerdaagse evenementen betreft of wielertochten in het buitenland is er al snel sprake van overnachtingen.

Wij schatten dat de sportieve fietsers jaarlijks bijna 2,8 miljoen dagen van huis zijn om deel te nemen aan een toertocht. Ruim 2,7 miljoen koersdagen worden gemaakt in Nederland. Ruim 60.000 dagen hebben te maken met deelname aan buitenlandse fietstochten en de bijbehorende heen- en terugreis.

Bestedingen aan fietstochten (2)

Wij schatten dat jaarlijks ruim 200.000 overnachtingen samenhangen met de deelname aan fietstochten. Het gaat om 145.000 binnenlandse en 55.000 buitenlandse overnachtingen.

Uitgaand van gemiddelde bestedingen van € 25 per persoon per koersdag (vervoer, inschrijfgeld, consumpties, souvenirs) en € 75 per persoon per overnachting (diner en accommodatie) schatten wij de **totale bestedingen die samenhangen met fietstochten op ca. € 84 miljoen.**

Let wel, dit bedrag is exclusief bestedingen die de 815.000 wielersporters tijdens hun trainings- of plezierritjes doen. Ook hun eventuele bestedingen aan fietsvakanties zijn niet meegenomen. Hierbij kan het gaan om aanzienlijke bedragen. Ter indicatie:

- Jaarlijks worden door Nederlanders ca. 200 miljoen recreatieve fietsdagtochten van een uur of langer gemaakt. Tijdens deze ritten besteden zij samen ca. € 250 miljoen;
- Jaarlijks ondernemen Nederlanders ca. 900.000 binnenlandse fietsvakanties. Tijdens deze fietsvakanties besteden zij samen ca. € 200 miljoen (Bron: *CVTO 2012/2013*)

Het ligt voor de hand dat een deel van deze dagtochten en vakanties wordt ondernomen door de doelgroep van dit onderzoek. Echter, ook hier vermijden wij voorzichtigheidshalve de arbitraire toedeling. Dit geeft wel aan dat bovenstaand inschatting van de bestedingen nadrukkelijk aan de conservatieve kant is.

Bestedingen aan lidmaatschappen en abonnementen

Lidmaatschappen

Volgens de *Wielersportmonitor 2014* is 9 procent van de 815.000 wielersporters lid van een wielervereniging. Dat komt overeen met ongeveer 73.500 personen. Van deze groep verenigingsleden (van 18 jaar en ouder) zijn er naar schatting 49.000 lid van de NTFU en 23.000 lid van de KNWU. Naast deze verenigingsleden hebben de NTFU en de KNWU respectievelijk 10.000 en 5.000 directe leden.

Wie direct lid is van de NTFU betaalt daarvoor jaarlijks € 37,50. Bij de KNWU betalen directe leden gemiddeld € 23,00. Wie via een vereniging lid is van de NTFU of KNWU ziet dit lidmaatschap vaak verdisconteerd in het verenigingslidmaatschap. Op basis van een bescheiden steekproef schatten wij dat deze groep jaarlijks ca. € 60 (NTFU) of € 100 (KNWU) aan verenigingslidmaatschap betaalt.

In totaal betalen deze verenigde wielersporters € 5,7 miljoen aan hun lidmaatschappen.

Wielersporters		815.000
Lid van een vereniging	9,0%	73.500

Lid van vereniging en NTFU	49.000	€	60,00	€	2.940.000
Lid van NTFU - direct	10.000	€	37,50	€	375.000
Lid van vereniging/licentie en KNWU	23.000	€	100,00	€	2.300.000
Lid van KNWU - direct	5.000	€	23,00	€	115.000
TOTAAL				€	5.730.000

Bestedingen aan lidmaatschappen en abonnementen (2)

Abonnementen

De wielersport kent een breed aanbod aan magazines gericht op de informatie- en leesbehoefte van de wielersportliefhebber. Toonaangevende bladen zijn o.a. Fiets, Toeractief, Fiets Actief en ProCycling. Daarnaast kan men kiezen uit titels als o.a. Wielrenblad, Grinta, De Muur, Bike & Trekking, Up Down Mountainbike en Soigneur.

Aan de hand van beschikbare oplage cijfers (o.a. Holland Oplage Instituut) en input vanuit een expert op het gebied van wielermagazines schatten wij dat in de markt voor wielermagazines jaarlijks zo'n € 7 miljoen omgaat. Daarbij hebben we rekening gehouden met het feit dat er naast bovengenoemd magazines nog diverse andere, kleinere wielermagazines zijn (onderschatting) én de frequente toepassing van kortingsacties (overschatting).

Wielersporters besteden aan lidmaatschappen en abonnementen tezamen jaarlijks zo'n € 13 miljoen.

Bestedingen aan fietsinfrastructuur

Jaarlijks geven de Nederlandse overheden naar schatting zo'n 600 miljoen uit aan fietsinfrastructuur (inclusief fietsparkeervoorzieningen en exploitatiekosten van stallingen).^{*} Een deel van deze infrastructuur wordt ook door wielersporters benut. Het lijkt dan ook billijk een deel van de uitgaven te beschouwen als onderdeel van de wielersporteconomie. Dit vereist echter een arbitraire toedeling, waarbij het steeds maar de vraag is of en in welke mate het gebruik door wielersporters ten grondslag heeft gelegen aan het realiseren van de infrastructuur.

Vanuit de ambitie om bij deze economische analyse steeds aan de voorzichtige kant te blijven is ervoor gekozen dit deelgebruikvraagstuk volledig buiten beschouwing te laten. De analyse beperkt zich tot die infrastructuur die met recht volledig kan worden toegerekend aan de sportieve fietser. Alleen de uitgaven die samenhangen met de aanleg en het onderhoud van MTB-tracks worden daarom meegenomen in het onderzoek^{**}.

Het aantal MTB-tracks (routes) in ons land is de afgelopen jaren snel toegenomen. Inmiddels zijn er ruim 150 geregistreerde tracks. Uit gesprekken met enkele experts op het gebied van ontwikkeling, aanleg en onderhoud van deze specifieke infrastructuur schatten wij dat er de afgelopen jaren gemiddeld tussen de 15 en 35 nieuwe tracks per jaar aan het Nederlandse MTB-netwerk zijn toegevoegd.

* Bronnen: Mobiliteitsonderzoek Nederland, Fietsberaad, Fietsersbond (Fietsen in Cijfers p4)

** Afgesloten wielercircuits zijn niet meegenomen omdat er geen sprake is van significante uitbreidingsinvesteringen

Bestedingen aan fietsinfrastructuur (2)

De investering voor het aanleggen van een nieuwe track loopt uiteen van € 20.000 voor een bescheiden track tot € 100.000 à € 200.000 voor een langere, meer uitgebreide track. Op basis hiervan schatten wij dat jaarlijks in ons land ca. € 1,8 miljoen wordt besteed aan de aanleg van nieuwe MTB-tracks.

De onderhoudskosten van bestaande tracks kunnen volgens de experts uiteenlopen van € 2.000 a 3.000 per jaar voor bescheiden track waarbij het onderhoud door verenigingsleden wordt uitgevoerd, tot ca. € 35.000 per jaar bij professioneel onderhoud van een grotere meer gevarieerde track. Omdat volgens de experts het onderhoud op veel plaatsen nog wordt veronachtzaamd, is een conservatieve kostencalculatie gehanteerd. Wij schatten dat in ons land momenteel jaarlijks in totaal ca. € 1,4 miljoen aan onderhoud wordt besteed.

De totale jaarlijkse bestedingen aan MTB-tracks komen worden daarmee geraamd op zo'n € 3 miljoen.

Overige bestedingen

Naast de bestedingen vanuit de wielersporters kunnen aanvullende bestedingen worden geïdentificeerd die mede de omvang van de wielersporteconomie bepalen. Voorbeelden van dergelijke additionele geldstromen zijn:

- De inkomsten/bestedingen van wielerverenigingen voor zover deze niet afkomstig zijn van hun leden (de wielersporters). Het betreft vooral sponsoring vanuit het (lokale) bedrijfsleven en eventuele subsidies;
- De inkomsten/bestedingen van de wielersportbonden NTFU en KNWU voor zover deze niet afkomstig zijn van wielersporters of wielerverenigingen. Ook hier betreft het vooral sponsoring vanuit het bedrijfsleven en subsidies;
- De inkomsten/bestedingen van andere vertegenwoordigende organisaties die in meer of mindere mate deel uitmaken van de wielersporteconomie en waarvan geldstromen nog niet in de analyse zijn opgenomen. Voorbeelden van dergelijke organisaties zijn: Fietsersbond, Fietsplatform, BOVAG, RAI, etc. Voorzichtigheidshalve beperken wij ons tot een inschatting van de bestedingen van deze organisaties.

Dit overzicht is niet volledig, maar omvat wel de meest significante relevante geldstromen. Het bestedingsbedrag is dus zeer waarschijnlijk een onderschatting van de werkelijkheid.

De overige bestedingen bedragen naar schatting € 11 miljoen per jaar.

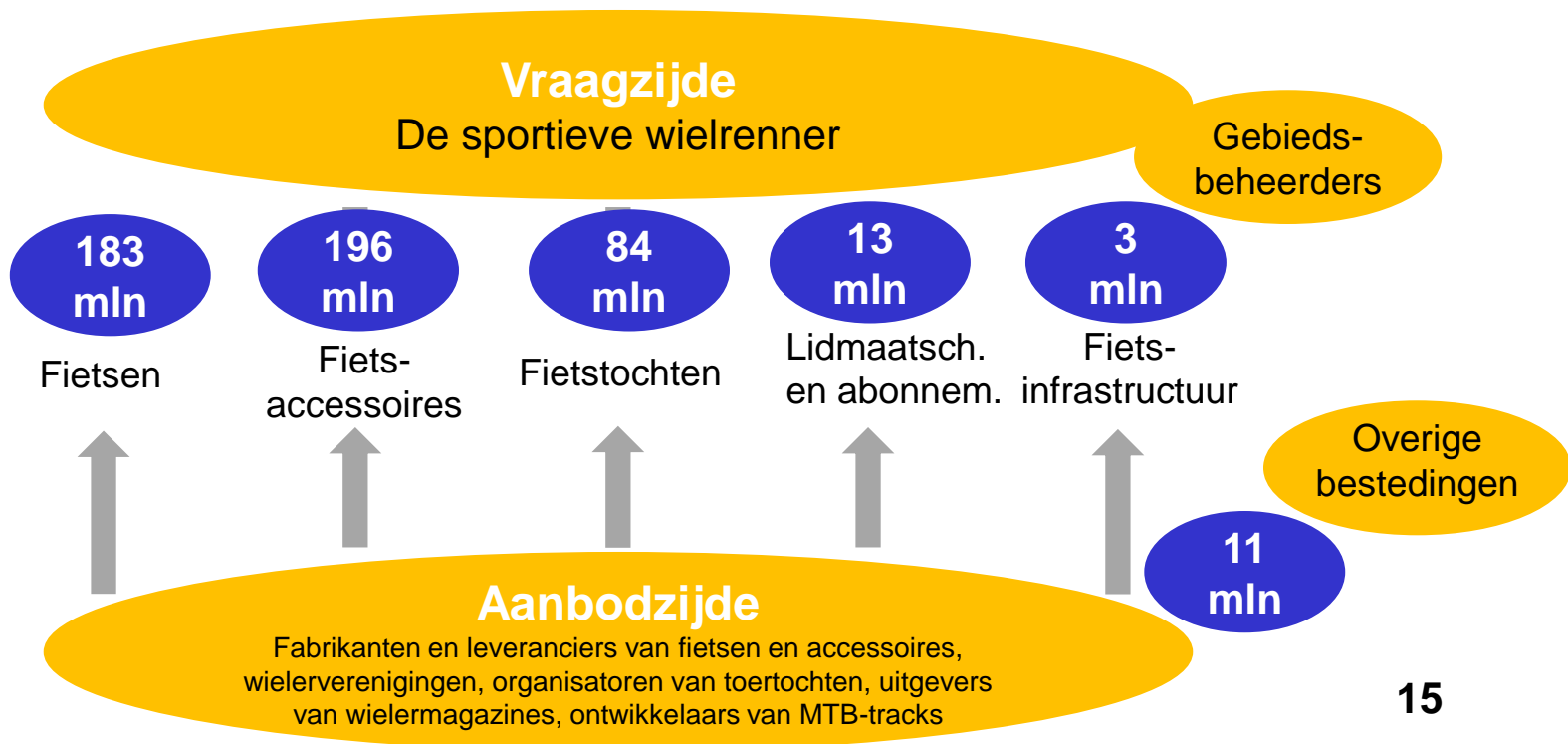
Bestedingen wielerverenigingen, niet afkomstig van leden	€	2.759.000
Bestedingen NTFU en KNWU, niet afkomstig van leden en verenigingen	€	5.615.000
Bestedingen overige organisaties, niet afkomstig van wielersporters	€	2.500.000
TOTAAL	€	10.874.000

Totaalbeeld wielersporteconomie

Wanneer wij de analyses van de verschillende deelmarkten bundelen ontstaat een beeld van de totale jaarlijkse bestedingen die samenhangen met het sportieve fietsen.

Geschatte omvang wielersporteconomie: € 490 miljoen

Bijlagen

Informatiebronnen

- *Nederlandse Wielersportmonitor 2014 - Onderzoek naar omvang & profiel van de Nederlandse wielersporter*, NTFU/Bike Motion Benelux/GfK, 2014
- *Fietsrecreatiemonitor Verdieping Effecten en fietsbezit*, Landelijk Fietsplatform, 2013
- *Factsheet speerpuntsport Wielrennen en toerfietsen*, Huis voor de Sport Limburg, 2013
- Jaarverslagen 2013 van NTFU, KNWU, Fietsersbond en Stichting Landelijk Fietsplatform
- *ContinuVrijeTijdsOnderzoek (CVTO) 2012-2013*, NBTC NIPO Research, 2013
- *Marktonderzoek Nederlandse Toer Fiets Unie - Wie is de Nederlandse wielersporter?*, NTFU, 2012
- *Toerisme en recreatie in cijfers 2012*, Centraal Bureau voor de Statistiek, 2012
- *Fietsen in cijfers - Nederland, fietsland*, De Fietsersbond, 2011
- *Economie van de sportvereniging*, presentatie NOC*NSF, 2009
- *Zicht op Nederland Fietsland*, Landelijk Fietsplatform, 2009

Geraadpleegde experts

- *De heer N. Hansen* *BOVAG*
- *De heer P. Jansen* *Tracks & Trails*
- *De heer G. Pruijn* *SCIANDRI Sportmanagement*
- *De heer T. Smit* *iCycle*
- *De heer P. Veening* *Le Champion*

Sport2B

JP Sweelinksingel 45
2132 KM Hoofddorp
www.sport2B.nl

Pieter Verhoogt
verhoogt@sport2B.nl
Tel: 06 50 69 20 23